

WENDELL R. BIRD

ANTYDARWINIŚCI WŚRÓD UCZONYCH (Dokończenie)

Hughes i Lambert twierdzą zgodnie, że w odróżnieniu od ich strukturalistycznego poglądu, funkcjonalistyczny "neodarwinizm przypomina teorię kosmologiczną bez prawa fizycznego".¹⁶

Termodynamika stanów nierównowagi odrzuca darwinizm, ale uznaje makroewolucję, jak zaznaczają jej czołowi amerykańscy obrońcy, Brooks i Wiley:

W niniejszej książce rozwinie my ideę, że ewolucja jest aksjomatyczną konsekwencją informacji zawartej w organizmach i systemów kohezyjnych stosujących się do drugiego prawa termodynamiki, konsekwencją analogiczną (ale nie identyczną) do zwykłego zastosowania drugiego prawa termodynamiki w systemach fizycznych i chemicznych. Przez słowo "aksjomatyczne" rozumiemy, że te wyniki są koniecznymi konsekwencjami czy też rezultatami.

Jeśli ewolucja jest aksjomatyczną konsekwencją pewnych biologicznych procesów spełniających drugie prawo termodynamiki, wówczas *obecne teorie procesów ewolucyjnych muszą z całą pewnością być niekompletne, ponieważ są one teoriami przyczyny najbliższej*. (...) W pewnym rzeczywistym sensie Darwin tworzy teorię *przyczyny najbliższej*, teorię ewolucji zachodzącej poprzez *dobór naturalny*.¹⁷

Szent-Gyorgyi odrzuca podejście neodarwinowskie i "zwykle słyszaną

¹⁶ Hughes and Lambert, Functionalism, Structuralism, and Ways of Seeing, *Journal of Theoretical Biology* 1984, vol. 111, s. 796 [787-].

¹⁷ Daniel Brooks and E.O. Wiley, **Evolution as Entropy: Toward a Unified Theory of Biology**, University of Chicago Press, Chicago 1986, s. ix.

odpowieź (...), że było mnóstwo czasu na wypróbowanie wszystkich możliwości" ¹⁸

B. Antydarwinowscy ewolucjoniści

Istnieje wiele innych antydarwinowskich stanowisk uznających jednak makroewolucję. Znakomity biolog Løvtrup, profesor zoologii na Uniwersytecie w Umei w Szwecji, przedstawia nową teorię, odrzucając błyskotliwie koncepcję Darwina w książce o prowokującym tytule **Darwinism: The Refutation of a Myth (Darwinizm: obalenie pewnego mitu)**:

Po tej stopniowej eliminacji pozostaje tylko jedna możliwość: *darwinowska teoria* doboru naturalnego bez względu na to, czy się ją połączy z mendelizmem, jest *falszywa*. Wykazałem już, że argumenty wysuwane przez jej pierwotnych zwolenników nie są zbyt przekonujące i że istnieje dziś pokaźna ilość faktów empirycznych, które nie pasują do tej teorii. A więc praktycznie rzecz biorąc teoria ta została *sfalsyfikowana* — dlaczego więc jej nie porzucono?

Myszę, że odpowiedź na to pytanie jest taka, że obecni ewolucjoniści idą za przykładem Darwina — nie chcą przyjąć świadectwa falsyfikującego ich teorię. ¹⁹

Biochemik Fox z Uniwersytetu w Miami wraz z Ho z Open University i Saundersem z King's College w Londynie zaproponowali nowy model na miejsce darwinizmu. ²⁰ Polifiletyści — tacy jak Schwabe — twierdzą, że

¹⁸ Albert Szent-Gyorgyi, The Evolutionary Paradox and Biological Stability, w: Duane Rohlfsing and A.I. Oparin (eds.), **Molecular Evolution: Prebiological and Biological**, Plenum Press, New York 1972, s. 111.

¹⁹ Sören Løvtrup, **Darwinism: The Refutation of a Myth**, Croom Helm in association with Methuen, New York 1987, s. 352 (podkreślenia dodane).

²⁰ Mae-Wan Ho, Peter T. Saunders and Fox, A New Paradigm for

"neodarwinizm jest lub raczej powinien być (...) kwestią do przedyskutowania" i zastępują go koncepcją życia mającego "niezliczone początki".²¹ Hsu, znakomity biolog z Instytutu Geologicznego w Zurychu, twierdzi, że Darwin nie rozumiał geologii, i tak wnioskuje: "Mamy dosyć darwinowskiego błędzenia. Już czas, byśmy wznieśli okrzyk: Król jest nagi".²² Podobnie von Eisenstein odrzuca darwinizm na rzecz innych mechanizmów.²³

Wielu antydarwinistów, takich jak Grassé,²⁴ Lemoine,²⁵ Macbeth,²⁶ Ambrose,²⁷ Russell²⁸ i Martin,²⁹ nie znajduje żadnego wyjaśnienia, które byłoby zadowalające dla zwolenników makroewolucji. Na przykład Grassé doszedł do następującego antydarwinowskiego wniosku:

Evolution, *New Scientist*, February 27, 1986, s. 41.

²¹ Schwabe, On the Validity of Molecular Evolution, *Trends in Biochemical Sciences* 1986, vol. 11, s. 282 [280-].

²² K. Hsu, Darwin's Three Mistakes, *Geology* 1986, vol. 14, s. 534 [532-].

²³ I. von Eisenstein, Ist die Evolutionstheorie wissenschaftlich begründet?, *Philosophia Naturalis* 1975, vol. 3, s. 404.

²⁴ Pierre Paul Grassé, **The Evolution of Living Organisms: Evidence for a New Theory of Transformation**, Academic Press, New York 1977.

²⁵ P. Lemoine (ed.), **Encyclopedie Francaise** (1937), 06-6.

²⁶ Norman Macbeth, **Darwin Retried. An Appeal to Reason**, Gambit, Boston 1971, s. 134.

²⁷ Edmund Jack Ambrose, **The Nature and Origin of the Biological World**, E. Horwood, Chichester; Halsted Press, New York 1982, s. 131.

²⁸ E. Russell, **The Diversity of Animals** (1962), s. 69-71.

²⁹ C. Martin, A Non-Geneticist Looks at Evolution, *American Scientist* 1953, vol. 41, s. 100, 105 [100-].

Doktryny ewolucji biologicznej pomimo sukcesu, jaki odniosły wśród pewnych biologów, filozofów i socjologów, nie są w stanie oprzeć się obiektywnej, głębokiej krytyce. Okazuje się, że są one albo sprzeczne z rzeczywistością, albo też nie są w stanie rozwiązać większości problemów.³⁰

C. Transformacyjna kladystyka

Podejście "transformacyjnej kladystyki" jest trzonem jednej z trzech najważniejszych szkół klasyfikowania organizmów³¹ i jest "neutralne lub przeciwstawia się wszelkiego rodzaju ewolucyjnemu teoretyzowaniu w systematyce" działając zamiast tego, jak mówi Ball,³² "w nieewolucyjnej dziedzinie". Beatty zauważa, że kladystyka jest raczej "niezgodna z myśleniem ewolucyjnym" niż "ewolucyjnie neutralna".³³ Należy uznać, że "kwestionuje wiele z konwencjonalnej historii ewolucyjnej".³⁴ Oldroyd zauważa, że kladystyka transformacyjna "jest w zasadzie klasyfikacją nieewolu-

³⁰ Grassé, **The Evolution...**, s. 202.

³¹ Kladystyka jest "filozofią klasyfikacji, która układa organizmy tylko na podstawie ich kolejności wyłaniania się na drzewie ewolucyjnym, a nie na podstawie ich morfologicznego podobieństwa" (Salvador Edward Luria, Stephen Jay Gould and Sam Singer, **A View of Life**, Benjamin/Cummings Pub. Co., Menlo Park, CA 1981, s. 763). Patrz też Platnick, *Philosophy and the Transformation of Cladists*, *Systematic Zoology* 1979, vol. 28, s. 538 [537-].

³² Ball, *On Groups, Existence and the Ordering of Nature*, *Systematic Zoology* 1983, vol. 32, s. 446 [446-].

³³ Beatty, *Classes and Cladist*, *Systematic Zoology* 1982, vol. 31, s. 31 [25-].

³⁴ Colin Patterson, *Cladistics and Classification*, *New Scientist* 1982, vol. 94, s. 306 [303-].

cyjną", ³⁵ a Grene mówi, że "jest ona nie tylko antydarwinowska" ale i "skierowana przeciwko samej ewolucji". ³⁶ Słowo "transformacyjna" dotyczy "odejścia (*transformation away*) od zależności od teorii ewolucyjnej". ³⁷ Na przykład Patterson ma poważne wątpliwości na temat makroewolucji:

Jest prawdą, że przez mniej więcej ostatnie osiemnaście miesięcy rozpowszechniałem *nieewolucyjne czy nawet antyewolucyjne* idee. (...) Tak więc jest to mój pierwszy temat: że ewolucjonizm i kreacjonizm wydają się posiadać wspólne *znaczne paralele*, które coraz trudniej odróżniać. Drugim tematem jest to, że ewolucjonizm nie tylko nie niesie żadnej wiedzy, ale wydaje się jakoś nieść *anty-wiedzę*. ³⁸

Cracraft, inny czołowy kladysta, mówi, że "neodarwinizm schodzi pod

³⁵ Oldroyd, Darwin's Theory of Evolution: A Review of Present Understanding, *Biology and Philosophy* 1983, vol. 1, s. 154 [133-].

³⁶ Grene, Introduction..., s. 1.

³⁷ Colin Patterson, Cladistics, *Biologist* 1980, vol. 27, s. 234 ("Ale gdy rozwinięto teorię kladystyki, uświadomiono sobie, że coraz bardziej ewolucyjna rama robocza jest nieistotna i można ją porzucić. (...) Platnick mówi o tej nowej teorii jako o 'transformacyjnej kladystyce' i transformacja dotyczy odejścia od zależności od teorii ewolucyjnej. I rzeczywiście, Gareth Nelson, który jest głównie odpowiedzialny za tę transformację, przedstawia ją podobnie w liście do mnie tego lata: 'W pewien sposób, myślę, po prostu ponownie odkrywamy przedewolucyjną systematykę; albo jeśli jej ponownie nie odkrywamy, to ją naświetlamy.'"); Forey, Neontological Analysis Versus Paleontological Stories, w: K. Joysey and A. Friday (eds.), **Problems of Phylogenetic Reconstruction**, *Systematics Association special volume*, no. 21, Academic Press, London - New York 1982, s. 119, 124 [119-].

³⁸ Przemówienie dra Colina Pattersona w Amerykańskim Muzeum Historii Naturalnej, transcript s. 1, 4 (Nov. 5, 1981) (podkreślenia dodane).

pokład" i że "dostarczył dużej ilości bezsensownej papki".³⁹ Inni czołowi kładyci, Nelson i Platnick, wnioskuje, że "Darwinizm (...) jest krótko mówiąc teorią, którą poddano testowi i która okazała się fałszywa" i że "darwinowska teoria systematyki (...) została sfalsyfikowana".⁴⁰

D. Podejścia antyewolucyjne

Podejście antyewolucyjne przyjmuje wielu niekreacjonistycznych uczonych. Olson donosi, że "wśród biologów istnieją tacy, którzy czują, że wiele z twierdzeń [makroewolucyjnej] teorii, przyjętej dzisiaj przez większość, faktycznie jest fałszywych".⁴¹

Kerkut, czołowy biochemik, który wydawał ważną serię książek na temat fizjologii i naucza na Uniwersytecie Southampton, przeprowadził systematyczną ocenę świadectw na rzecz makroewolucji i uznał je za słabe:

Do jakich więc można dojść wniosków w sprawie słuszności różnych implikacji teorii ewolucji? Jeśli cofniemy się do naszych początkowych założeń, to zobaczymy, że dla większości z nich *nadal brakuje tych danych empirycznych*.⁴²

³⁹ Cracraft, Book Reviews, *Cladistics* 1985, vol. 1, s. 300 [300-].

⁴⁰ Nelson and Platnick, Systematics and Evolution, w: Mae-Wan Ho and Peter T. Saunders (eds.), **Beyond Neo-Darwinism: An Introduction to the New Evolutionary Paradigm**, Academic Press, London - Orlando 1984, s. 143-146 [143-].

⁴¹ Olson, Morphology..., s. 523.

⁴² G.A. Kerkut, **Implications of Evolution**, *International Series of Monographs on Pure and Applied Biology*, Division: Zoology, vol. 4, Pergamon Press, Oxford - London - New York - Paris 1960, s. 150.

Lipson, brytyjski fizyk, odrzuca makroewolucję na podstawie jej naukowej analizy:

Zawsze byłem nieco podejrzliwy w stosunku do teorii ewolucji ze względu na jej zdolność do wyjaśniania każdej własności bytów ożywionych (na przykład długiej szyi żyrafy). Dlatego próbowałem zobaczyć, czy odkrycia biologiczne w ciągu ostatnich mniej więcej trzydziestu lat pasują do teorii Darwina. *Nie sądzę, by pasowały.* (...) W mojej opinii teorii tej nie można w ogóle utrzymać.⁴³

Denton, australijski biolog molekularny, odrzuca darwinizm i makroewolucję opierając się na swojej ocenie danych empirycznych:

W tej książce przyjąłem radykalne podejście. Przedstawiając *systematyczną krytykę obecnego modelu darwinowskiego* od paleontologii aż do biologii molekularnej próbowałem pokazać, dlaczego wierzę, że *problemy są zbyt ostre i zbyt niepodatne na rozwiązanie, aby ofiarowywać jakkolwiek nadzieję ich rozwiązania przy pomocy darwinowskiej ortodoksji*, i że w konsekwencji ujęcia konserwatywnego nie można już dłużej utrzymać. (...) *Teza antyewolucyjna*, na rzecz której argumentuję w tej książce, idea że życie może być u swych podstaw nieciągłym zjawiskiem, sprzeciwia się całej nowoczesnej myśli biologicznej. (...) ⁴⁴

Sermonti, starszy redaktor czasopisma *Rivista di Biologia (Biology Forum)*, profesor genetyki na Uniwersytecie w Perugii, a poprzednio dyrektor Instytutu Genetyki Uniwersytetu w Palermo (Włochy), oraz Fondi, włoski paleontolog, odrzucają makroewolucję ze względu na jej słabość naukową.⁴⁵

⁴³ H.S. Lipson, A Physicist Looks at Evolution, *Physics Bulletin* 1980, vol. 31, s. 138.

⁴⁴ Denton, **Evolution...**, s. 16, 353 (podkreślenia dodane).

⁴⁵ G. Sermonti and R. Fondi, Dopo Darwin: Critica all'Evoluzionismo

Jeśli chcemy trzymać się istoty rzeczy, to ten nowy naukowy *Weltanschauung* nie tylko przypomina idee wielu wybitnych ludzi jak Goethe, Cuvier, Linneusz, Vico, Leibniz, Paracelsus, Kuzańczyk i Arystoteles, ale (...) tradycyjne ujęcie *Kosmosu* lub systemu natury postrzeganego jako *statyczna całość*. (...)

Wynik, o jaki — jak wierzymy — musimy się starać, może być więc tylko następujący: biologia *nic nie zyska* idąc śladem Lamarcka, *Darwina* i nowoczesnych hiperdarwinistów; w rzeczywistości musi ona tak szybko, jak to możliwe, opuścić wąskie drogi i *ślepe aleje* ewolucjonistycznego mitu i ponownie przyjąć swoją pewną podróż wzdłuż otwartych i oświetlonych ścieżek tradycji.

Vernet we Francji dochodzi do podobnego wniosku.⁴⁶

Historycznie rzecz biorąc większość czołowych uczonych w czasach Darwina odrzuciła i stale odrzucała makroewolucję. Hull uznaje, że ich powody były w większości uczciwymi rozważaniami naukowymi raczej niż religijną bigoterią.⁴⁷ Wedle Mayra we wczesnych latach 1900-tych Fleischmann, który był "kompetentnym zoologiem", "nazwał teorię [nmakroewolucyjną] pięknym mitem nie popartym przez żadne faktualne pod-

(1980), przetłumaczona przez Montalentiego na angielski pt. *Darwinism today*, *Scientia* 1983, vol. 77, s. 29 [21-] (podkreślenia w oryginale). Patrz także Sermoniti and Sermoniti, *The null hypothesis in vertebrate evolution*, *Rivista di Biologia (Biology Forum)* 1987, vol. 80, s. 55.

⁴⁶ M. Vernet, *Révolution en Biologie* 1969; M. Vernet, *La Grande Illusion de Teilhard de Chardin* 1964; M. Vernet, *L'Evolution du Monde Vivant* 1950.

⁴⁷ David L. Hull, *Darwin and His Critics: The Reception of Darwin's Theory of Evolution by the Scientific Community*, Harvard University Press, Cambridge, Mass. 1973 (University of Chicago Press, Chicago 1983), s. 450-451.

stawy".⁴⁸ Niektórzy autorzy popularnonaukowych książek ostatnio atakowali darwinizm i wszystkie prezentowane przezeń wyjaśnienia makroewolucji. Należą do nich Hitching,⁴⁹ Taylor ("nieadekwatna, niedogodna lub ostatecznie błędna"),⁵⁰ Rifkin,⁵¹ Himmelfarb,⁵² oraz Koestler.⁵³ Wszyscy autorzy cytowani w tym paragrafie odrzucając teorię nagłego pojawienia się [czyli kreacjonizm — uw. tłum.] odrzucają także darwinowskie wyjaśnienia pochodzące z obu wielkich szkół (neodarwinowskiej syntezy i teorii przerywanej równowagi).

Streszczenie

Spośród istniejących obok teorii nagłego pojawienia się różnych podejść naukowych do makroewolucji klasyczny darwinizm jest "błędny" w kluczowych sprawach, neodarwinizm i teoria przerywanej równowagi wykluczają się wzajemnie zaprzeczając, by mechanizm postulowany przez

⁴⁸ Ernst Mayr, **The Growth of Biological Thought: Diversity, Evolution, and Inheritance**, Belknap Press, Cambridge, Mass. 1982, s. 218.

⁴⁹ Francis Hitching, **The Neck of the Giraffe, or, Where Darwin Went Wrong**, Pan, London; Ticknor & Fields, New Haven 1982.

⁵⁰ Gordon Rattray Taylor, **The Great Evolution Mystery**, Harper & Row, New York 1983, s. 137-138 ("teoria ewolucji przez dobór naturalny wydaje się albo nieadekwatna, albo niedogodna, albo ostatecznie błędna").

⁵¹ Jeremy Rifkin (in collaboration with Nicanor Perlas), **Algeny**, Viking, New York 1983 (Penguin Books, New York 1984), s. 135 ("Darwin i jego dwudziestowieczni obrońcy znajdowali się w błędzie").

⁵² Gertrude Himmelfarb, **Darwin and the Darwinian Revolution**, Doubleday & Company, Inc., Garden City, New York 1959.

⁵³ Athur Koestler, **Janus: A Summing Up**, Random House, New York - Hutchinson, London 1978 (Vintage Books, New York 1979), s. 185.

drugą stronę był wystarczający, i istnieją trzy antydarwinowskie podejścia z jednym sprzeciwiającym się makroewolucji i drugim agnostycznym w tej sprawie. Klasyczny darwinizm "mylił się", że skamieniałości "wypełnią te luki" (Eldredge i Tattersall), ⁵⁴ że gradualizm może wyjaśnić "wyjątkową rzadkość występowania form przejściowych" (Gould) ⁵⁵ i że zdobyte cechy mogą być dziedziczone wedle "teorii pangenezy" (Rosen). ⁵⁶ Neodarwinizm jest także "praktycznie martwy pomimo swojej trwałości jako ortodoksja podręcznikowa" (Gould), ⁵⁷ jego "wspomnienie pośmiertne" zostało napisane (Platnick), ⁵⁸ jest "bardzo marny" przy "wyjaśnianiu makroewolucji" (Saunders) ⁵⁹ i jest "niespójny" (Cracraft) ⁶⁰ według zwolenników przerywanej równowagi i innych biologów. Z kolei neodarwiniści odpowiadają, że teoria przerywanej równowagi nie jest "istotnym wyjaśnieniem ewolucji złożonych

⁵⁴ Niles Eldredge and Ian Tattersall, **The Myths of Human Evolution**, Columbia University Press, New York 1982, s. 45-46.

⁵⁵ Stephen Jay Gould, Evolution's Erratic Pace, *Natural History*, May 1977, s. 14 [13-] (patrz też: Stephen Jay Gould, **Niewczesny pogrzeb Darwina. Wybór esejów**, Biblioteka Myśli Współczesnej, PIW, Warszawa 1991, s. 185; uwaga tłum.).

⁵⁶ Rosen, Book Review, *Systematic Zoology* 1978, vol. 27, s. 370 [370-].

⁵⁷ Stephen Jay Gould, Is a new and general theory of evolution emerging?, *Paleobiology* 1980, vol. 6, s. 120-121.

⁵⁸ Norman Macbeth, How to Defuse a Feud, *Kronos*, Summer 1982, s. 3-4 [1-].

⁵⁹ Peter T. Saunders, Book Review, *New Scientist*, February 21, 1985, s. 44 [44-].

⁶⁰ Cracraft, Book Review of **Beyond Neo-Darwinism**, *Cladistics* 1985, vol. 1, s. 303 [300-].

przystosowań" czyli makroevolucji (Dawkins). ⁶¹

Antydarwiniści są "znaczną mniejszością pierwszorzędných biologów, którzy nigdy nie byli zdolni zaakceptować słuszności twierdzeń Darwina" (Denton) ⁶² i składają się m.in. z saltacjonistów ewolucyjnych, neutralnych selekcjonistów, strukturalistów i obrońców termodynamiki nierównowagi. Przykładami ich publikacji są następujące książki: Løvtrup'a **Darwinism: The Refutation of a Myth** (1987), Ho i Saundersa **Beyond Neo-Darwinism** (1984), Ambrose'a **The Nature and Origin of the Biological World** (1982) oraz Grasségo **The Evolution of Living Organisms** (ang. tłum. 1977). Transformacyjni kładyści działają "w dziedzinie nieewolucyjnej" i zajmują stanowisko "neutralne bądź negatywne wobec ewolucyjnego teoretyzowania" (Ball), ⁶³ jak na przykład Patterson, który "rozpowszechniał nieewolucyjne czy nawet antyewolucyjne idee" dochodząc do wniosku, że makroevolucja "wydaje się jakoś nieść antywiedzę" (Patterson). ⁶⁴

Publikacje antyewolucjonistów obejmują książkę Dentona **Evolution: A Theory in Crisis** (1985) z jej "antyewolucjonistyczną tezą" (Denton), ⁶⁵ artykuł Sermontiego i Fondiego "Dopo Darwin: Critica all'Evoluzionismo" (1980) i teksty innych uczonych, którzy odkryli, że "nadal brakuje danych empirycznych" przemawiających na rzecz większości postulatów makroewo-

⁶¹ Richard Dawkins, **The Blind Watchmaker**, Longman Scientific & Technical 1986, s. 226 [uwaga od tłumacza: na s. 226 wspomnianej książki nie ma cytowanej wypowiedzi; prawdopodobnie występuje tu jakiś błąd drukarski].

⁶² Denton, **Evolution...**, s. 327.

⁶³ Ball, On Groups, Existence and the Ordering of Nature, *Systematic Zoology* 1983, vol. 32, s. 446 [446-].

⁶⁴ Przemówienie dra Colina Patterson w Amerykańskim Muzeum Historii Naturalnej, transcript s. 4 (Nov. 5, 1981).

⁶⁵ Denton, **Evolution...**, s. 16, 353.

lucjonistycznych (Kerkut).⁶⁶ W takim klimacie dyskusji naukowej jasne jest dla wszystkich z wyjątkiem ślepych gorliwców, że darwinizm i koncepcja makroewolucji nie są przekonująco ustalone czy też że są niepodatne na krytykę.

Wendell R. Bird

⁶⁶ Kerkut, **Implications...**, s. 150.

(Wendell R. Bird, *The Anti-Darwinian Scientists, Acts & Facts* 1987, vol. 16, No. 11, *Impact* No. 173; *More on the Anti-Darwinian Scientists, Acts & Facts* 1988, vol. 17, No. 2, *Impact* No. 176. Za zgodą redakcji i Autora z jęz. ang. tłum. Mieczysław Pajewski.)